

Cimleve

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

TARTALOMJEGYZÉK:

Béri bácsi fiacskája. Vers. Irta: Lenkei Henrik	97
Nyár vége. Vers. Irta: Benedek Elek	98
A tündér gyűrűje. Mese. Irta: Almásy Miklós	98
Dajkadal. Vers	101
A hattyudal legendája. Mese. Irta: Szentimrei J.	102
Szorgalmas Kató. Vers	104
Tamás érdeklődik. Csevegés	105
Kenyeres játék	106
Rókané igazságot tesz. Mese. Elek nagyapótól	107
Mit mond a magyar nép. Példabeszédek, szólás- mondások	108
Találós mesék	108
A halál látogatása. Elbeszélés. Irta: Avar Gyula	109
Szálljon le, tekintetes uram. Humoros történet. Irta: Csanády Sándor	110
Mesefolyam. Irta: Balázs Ferenc	112

A

gyermeknek legkedveltebb lapja, a

Cimbora

eddig az első betűtől az utolsóig olvasnivalót adott a gyermekeknek, mert a lapnak nem volt

hirdetése

A lap elterjedtségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy minden eltelt

hét

az olvasók táborának hatalmas növekedését jelenti. A lap kiadóhivatala most elhatározta, hogy a mai

napig

fennállott rendszert megváltoztatja és az Erdély-szerte elterjedt gyermeklapba, amelyet ma már minden gyermek a kezében

tart

hirdetéseket is vesz fel.

A Cimbora

tartalma ezzel nem fog kisebbedni, mert amilyen mértékben nő a lap

hirdetése

olyan mértékben nő annak terjedelme is.

A kereskedőknek

megfizethetetlen

értékű a Cimbora hirdetése, mert az egész Erdély, sőt a külföld lakossága is olvassa.

RENNER TESTVÉREK ÉS TSAI BÖRGYÁR r.=t. CLUJ (KOLOZSVÁR)

GYÁRT ELSŐRENDÜ

GÉPSZIJAKAT

Gödör szerzés! Gyors leszállítás!
Garanciát vállalunk!

Tartós és izléses cipők

a Halász Mór r.=t.-nál kaphatók Szatmáron!

TASNÁDY GYÖRGY

díszműlakatos

Careii-Mari (Nagykároly) Str. Vas.

Lucaciu (Majthényi-u.) 14. szám.

Készít mindennemű iparművészeti és díszmű tárgyakat, karos- és asztali lámpákat, villanycsillárokat, virág- és szalonszalkákat, írőkészleteket, hamutartókat, művészi kivitelű bútor- és épületvasalásokat stb.

Elvállal bármiféle lakatosmunkát, autogénhegesztést, gépek, csillárok, mindennemű fémtárgyak javítását, tisztítását és ujrászínezését.

Rókát

és más szőrmét

felelősség mellett

fest az.

UNIO

Kolozsváron.

Szűcsöknek
árkedvezmény!

Valódi békeminőségű aszbeszt fedő

PALA

kapható igen jutányosan SCHWARTZ TESTVÉ-
REKNÉL, Strada Decebal (Kölcsény-u.) 37. szám.
Kész fedéseket helyben és vidéken vállalunk!!

Gyapju-, selyem-, pamutkelmét,
fonalat, szőrmét fest és tisztít a

„Kristály“

gőzmosó és kelmefestőgyár CLUJ. Telefon 500.

Póstarspmagok pontosan szállítat-
nak! — Kereskedőknek tömegáru-
nál árkedvezmény! — Képviseletek
vidéki városba kerestetnek!

ZEA első román

E krétagyár Cluj.

A Papir- és fűszerkereskedők figyel-
mét felhívja az iskolai saisonra.

A
Cimborára

előfizetéseket
felvesz Erdély
minden könyv-
kereskedője!

Az összes iskolákban használt tankönyvek,
füzetek, rajztömbök, papir, író- és rajzszerek
legolcsóbban HUSZÁR könyvkereskedésében szerezhetők be!

BÉKEBELI MINŐSÉGŰ ÚJ!

Gabonás-, lisztes-, gyapju- és szalmazsák.

Vizhatlan ponyva, napellenző, roletta- és madrac-vászon.

Afrik, seegrasz, bútorrugó, önműködő rolettatrudak. — Zsineg- és jutaheveder

minden méretben és mindennemű kárpitos kellékek. Befőttkötöző
és minden másnemű zsinegek 2/0 T—2/32 L-ig minden számban.

Zsákvarró kendercérna és cipészfonal, továbbá többféle minőségű
használt zsákok nagy választékban a legolcsóbb árban kaphatók

Glücklich Bernát és Fia cégnél Piața Victorie (Deák-tér) 27.
sz. Plébánia-épület. — Telefon 521.

A Cimborá azt üzeni:

**Ha finom
cukorkát
akartok:**

kérjétek Melissát

Eredeti Wolfner

gépszijak

minden méretben

kaphatók

**BRAUN és LÁSZLÓ vaskereskedésében,
Szatmár, Piata Victoriei (volt Deák-tér) 9.**

A Szatmári Leszámitoló- és Kereskedelmi Bank r.-t.

Alaptőke 40 millió leu. — Tartaléktőke 1 millió leu. — Takarékbetét állomány 45 millió leu.

Bármely összeg erejéig fizetéseket vállal:

Bukarestben és bárhová LEUBAN, Bécsen keresztül bárhová OSZTRÁK
KORONÁBAN, Prágán keresztül bárhová CSEH KORONÁBAN, Berlinen
keresztül bárhová MÁRKÁBAN, Fiumén keresztül bárhová LIRÁBAN,
— Budapestén keresztül bárhová MAGYAR KORONÁBAN. —

Vesz és elad mindennemű idegen pénzeket és amerikai chequeket bevált.

Kölcsönöket legelőnyösebben folyósít.

A Generala bukaresti biztosító társaság, valamint az Assicurazioni Generali triesti biztosító társaság főügynöksége.

Betéteket könyvecskére és folyószámlára gyümölcsöztetésre elfogad
és azokat kívánatra azonnal bármikor visszaad.

Fiuk!

Lányok!

A Cimborát

olvassátok,

szeressétek,

terjesszétek!

Aki elő akar fizetni a Cimborára, az írjon egy levelező-lapot Szatmárra, a
Cimbora kiadóhivatalának címezve és a következő vasárnap már kezében a lap.

A lap egy negyedévre negyven leuért jár.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

**Kiadó a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t,
A szerkesztőbácsi postája Satu-Mare (Szatmár) Eötvös-u.
4. sz. alá címezendő. - A közlésre szánt kéziratok Benedek
Elek címére, Kisbaczon, u. p. Nagybaczon, Háromszék-m. küldendők**

Cimbora

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: Benedek Elek

Béri bácsi fiacskája.

Reggelente, ahogy nyolcat üt az óra,
A Fő-utcán jön egy alak bandukolva,
Öreg ember, se családja, se barátja,
Árván maradt az élet száz viharába.

Nem érdekli, körülötte mi történik,
Szokott utját szomoruan járja végig,
Csak egy helyhez ha közeleg, hogyha ott van,
Sápadt arca egyszeriben lánggra lobban.

Egy földszintes úri lakás ablakában
Minden reggel csöpp fiucska ül vidáman,
Rámosolyog, ráragyog az elmenőkre,
Hogy mindenki rózsás kedvre derül tőle.

De legjobban örül neki Béri bácsi,
Ó hogy vágyik minden reggel újra látni
És a gyermek, mintha tudná: jót tesz véle –
Sok, sok pacsit és sok csókot hint feléje.

S Béri bácsi boldogan fog a dolgához,
Az a csöppség néki mindent besugároz,
Kárpótolja az el-nem ért enyhe révért,
A sok búbán, gyötrelemben eltelt évért.

Nem áll többé egyedül a nagyvilágba,
Úgy képzeli, néki is van fiacskája,
Kit gyönyörrel megtekinthet napról-napra,
Hogy növekszik test-lélekben gazdagabbra.

De egy borús, őszi reggel mindhiába
Néz az öreg a fiucska ablakába:
Senki sincs ott, a függönyök leeresztve,
S hasztalanul les sokáig zajra, neszre.

Hosszu hat nap vár, hogy újra hallja, lássa,
Hogy üdítse angyalarca ragyogása,
Hetednapra meg nem állja, hogy ne nézze,
Mit csinál a föld legédeseb teremtése.

Belopózik. Ó mi látvány! – Kiterítve
Ravatalon fekszik az ő lelke üdve,
Kék kárpiton rezeg a sok gyertya fénye,
Vad zokogás, fojtott jajszó bűg feléje.

Béri bácsi odarogy a kis halottra,
Mintha most is rámosolygna, ráragyogna,
S fuldokolva ez a sóhaj reszket ajkán:
„Mért nem haltam én helyetted szép fiacskám!”

Lenkei Henrik.

Nyár vége.

Ez a vége minden nyárnak:

Unokáink úgy elszállnak,
Mint a vándormadarak.

Borong a ház néma csöndben,
A kertünk is nemkülömben,
Meggyászolják a nyarat.

Volt még tegnap vidám lárma,
S könnyes szemmel bolyong már ma
Nagyanyó és nagyapó.

Ház és kert egy nagy üresség,
Oly ijesztő a csöndesség,
Hogy az ki sem mondható.

Tíz unoka volt még tegnap,
Mind a tíz elrepült egy nap,
Nekünk csak a könny maradt.

Nincsen, aki felvidítson,
Öreg szívet megifjítson,
Nem hallunk több víg kacajt.

Mért is van nyár, s hogyha van már,
Ne is lenne egyéb annál,
Maradna meg végtelen!
S mért jönnek űk, ha elmennek,
Mért nem szabad bár csak egyszer
Itt maradni én velem!?

Ha csak egy itt maradt volna,
A lelkünk nem panaszolna,
Egygel is eljátszanánk.
Mind elmentek. Mind itt hagytak.
Bús szívünkről leszakadtak.
Jaj de árván maradánk!

B. E.

A tündér gyűrűje.

— Mese. —

Irta: Almásy Miklós.

Volt egyszer egy gazdaember s annak egy serdülő leánykája. Ez a leányka okos is volt, szép is volt, a dolgát is jól végezte, semmi egyéb hibája nem volt, csak az irigy természeté. Ez az egy hibája sem ártott senki másnak, csak neki. Mert az irigység az egyetlen hiba a világon, amelyik magában hordja a büntetését. Akármilyen jókedve volt a leánykának, ha meglátta, hogy valamelyik társának szebb szalagja, nyakbavető kendőcskéje, csizmáskája van, mint neki: elsápadt, elöntötte a sárga irigység, dult-fult magában, el volt rontva a napja, még éjszaka is került szemét az álom.

Ilyen rossz napja volt akkor is, mikor a földesur leánykája keresztül kocsizott a falujukon. Ez a leányka éppen olyan idős volt, mint ő, szebb sem volt éppen, de hát kocsin járt, nevelőnő ült mellette, kalap volt a fején, selyem napernyő védte a nap sugarától, keztyűt viselt a kezén, a ruhája pedig olyan gyönyörű szép volt, hogy a gazdaember leánya soha életében

nem látott ahhoz hasonlót. Bezzeg hogy nem fogta a munka ezen a napon, még enni sem tudott, sárga volt az arca, éggett a szeme és hiába kérdezte apja, anyja, hogy mi baja: egy szót sem szólt, csak a vállát vonogatta.

Elmult ez a keserves nap, lefeküdt, de sokáig nem jött álom a szemére. Megkondult a hajnali harangszó, mozgolódnai kezdett már a ház népe, mikor nagy nehezen elnyomta az álom.

Abban a pillanatban egy tündér jelent meg előtte. Különös egy tündér volt. Azaz hogy igaz: minden tündér különös, hiszen nem igen szoktak tündérek szaladgálni a falu utcáján, de ez a tündér valahogy másforma volt, mint a mesebeli tündérek. Nem olyan szép, nem olyan kedves, nem olyan jóságos, mint azok. Sárga volt az arca, száraz, kemény, merev nézésű a szeme — éppen olyan, mint azé az emberé, aki erősen irigyel valamit.

Megszólt a tündér, hideg-rideg hangon:

– No te leányka, eljöttem hozzád, hogy segítsek rajtad, mert neked is éppen az a betegséged, ami nekem. Nesze, itt egy aranygyűrű, huzd fel az ujjadra. Ha ezt a gyűrűt megfordítod és kívánsz valamit, tüstént teljesül a kívánságod. De jól vigyázz: én nem vagyok mindenható, ne kívánj olyat, ami lehetetlen, mert akkor egyszeribe eltűnik a gyűrű az ujjadról.

Többet nem szólt a tündér, eltűnt, mint a páva s a leányka fölébredt. Eppen a pásztor kürtje hallatszott s az apja rákiáltott:

– Eredj, öltözz gyorsan, hajtsd ki a teheneket, mert elkésnek a csordából!

Öltözik is a leányka, öltözés közben a kezére pillant s hát ott fénylik rajta a tündér gyűrűje. Csak most jutott eszébe az álma. De hiszen ez akkor nem is volt álom! Kívánhat, amit akar, teljesíti a tündér!

Amint az istálló felé szaladt, hogy a teheneket kihajtsa, már tudta is, hogy mit fog kívánni. Azt, hogy ettől a perctől fogva ő legyen a földesur leánya. Kimondta a kívánságot, de abban a pillanatban meg is rémült: hiszen lehetetlent kívánt, bizonyosan tüstént eltűnik ujjáról a gyűrű!

Dehát a tündér, úgy látszik, nem tartotta lehetetlennek ezt a kívánságot, mert egy pillantás nem sok, annyi sem telt belé: a leányka puha meleg ágyban, csipkés hálóköntösben feküdt a kastély leányszobájában. Atváltozott a földesur leányává. Soká heverészett még az ágyban. Nem értette egészen, hogy mi történt vele. Ugy kilenc óra felé bejött a szobaleány, hozta tálcán a csokoládéját s kinyitotta a zsalugátért, hogy a kisasszony lásson reggelizni.

Tükröt kért a szobaleánytól: a régi arca eltűnt, testestül-lelkestül a földesur leánya ő; csak homályosan emlékezett, hogy valamikor régen gazdaember leánya volt. De a gyűrű ott ragyogett az ujján s tudta, hogy az mire való.

Megreggelizett, a szobaleány felöltöztette, kivezette a kertbe. Ugy érezte, mintha egész életét itt töltötte volna. Tudta, hogy most a lugasba kell mennie és francia órája lesz a nevelőnővel. Amint a könyvet kinyitották, úgy olvasott franciául, mint

a vízfolyás. Ertette is, amit olvas. Atköltözött belé az uri kisasszony tudománya is.

Telt-múlt az idő, a kisasszony-élet tetszett a leánykának s az irigység, amit magával hozott a régi életéből, ritkábban bántotta most, hiszen messze földön ő volt a leggazdagabb, legszebb leány. Csakhogy elkövetkezett az ősz, s a földesurék felköltöztek a fővárosba. Ott aztán egymást érték a látogatások, nagy ebédek, vacsorák, bálók, egyéb multságok. A leányka összetalálkozott a földesur leányának régi barátnőivel. Ismerte azokat is mind.

Most aztán ujrakezdődtek a szenvedései. Egyik leány gazdagabb volt nála, másik szebb; egyik szebben tudott énekelni, másik zongorázni, mint ő. Megint el-elsárgult az arca, megint olyan mereven, szárazan nézett a szeme. Nem ártott, nem vétett senkinek, de kinlódott magában. Étele nem izlett, álma igen nyugtalan volt. – Bár maradtam volna gazdaember leánya – gondolta magában, – akkor nem láttam volna meg ezeket a leányokat, nem szenvednék annyit!

De azért nem forgatta meg a gyűrűjét és nem mondta ki azt a kívánságot, hogy kerüljön vissza az apja falujába. Egyebet kívánt. Valamennyi barátnője közül a főfőminiszter leányát irigyelte legjobban, mert az bejáratos volt a király udvarába is, barátkozhatott a hercegkisasszonyokkal. Egy reggel csak megfordította a gyűrűt s azt mondta:

– Kívánom, hogy én legyek a főfőminiszter leánya.

Abban a szempillantásban már ott is ült a főfőminiszter reggeliző-szobájában. Az apja, márminthogy a főfőminiszter, éppen a vajas-piritós kenyeret ropogtatta s így szólt hozzá:

– Lányom, ma délután a legszebb ruhádat vedd fel, mert uzsonnára vagy hivatalos a királykisasszonyhoz. Valamennyi hercegkisasszony ott lesz, nem akarom, hogy egy is különb legyen nálad.

— Hej, kétszer sem kellett mondani a lánykának! Egyszeribe felugrott, hogy a legszebb ruháját kiválassza s reggeltől délutánig három komornával öltöztette,

fésültette magát, hogy legkülömb legyen a hercegisasszonyok között.

Hát szép is lett délutánra, az szent igaz, de azért mégis keservesen érezte magát a királykisasszony uzsonnáján. Mert sem a királykisasszony, sem a hercegisasszonyok nem felejtették el, hogy ő csak egy közönséges főfőminiszter leánya s még haragudtak is, amért szebb akar lenni náluk. Az asztal végére ültették, alig-alig szóltak hozzá, elnéztek a feje fölött.

Mondjam-e, ne mondjam-e, mi lett ebből? Az lett ebből, hogy másnap reggel ismét fordított egyet az aranygyűrűn.

– Kivánom, hogy én legyek a királykisasszony.

A tündérnek ez sem volt lehetetlenség: a gyűrű nem tűnt el az ujjáról, a kívánsága teljesedett s egyszerre csak ott találta magát a királykisasszony belső szobájában, éppen amint aranyos papucsát húzták lábára az udvarhölgyek.

No, a királykisasszonynak aztán már csakugyan nem akadt irigyelnivalója. Első volt az országban, sohasem látott magánál különbet. Nem kellett a gyűrűjét forgatnia, teljesítették úgy is minden kívánságát.

Telt, mult az idő s egyszerre csak hivatja édesapja, a király.

– Édesleányom, férjhezadlak. A szomszéd ország királya kérte meg a kezedet. Igaz, hogy már ötvenöt éves, te meg csak tizenhét vagy; nem is valami daliás szép ember; de hát tudod, királylányoknak ez a sorsa. Mindakét ország érdeke azt kívánja, hogy feleségül menj hozzá. Nem jársz rosszul: te leszel a leghatalmasabb királyné a világon.

– Engedelmeskedem, édesapám, – mondta a leány. – Nincs más kívánságom, csak az, hogy én legyek az első asszony a világon, ne kelljen senkit irigyelnem.

– No, irigyelned csakugyan nem kell senkit, – mondta a király.

Esküvő előtt a fiatal párt, az ötvenöt esztendő s a tizenhét esztendő menyasszonyt köruttra vitték az országban. Boldog volt a menyasszony, mert városról-városra, faluról-falura mindenütt kicsődült a nép az utcára; éljeneztek, virággal dobálták, bámulták-csodálták, boldog volt,

aki a ruhája szegélyét megérintette. A költők verseket irtak róla, a verseket nótába szedték s éjszaka ezeket a nótákat énekelték az ablaka alatt.

– Nincs nálam boldogabb teremtés a világon, – gondolta magában, – tudom, hogy mindenki irigyel!

Egy falun vitt éppen keresztül a dadalutjuk, – a menyasszony gondolkozott magában, hogy mikor láthatta ő ezt a falut, – hát egyszerre csak reccs – eltörik az aranyos hintó tengelye. A királykisasszony fürgén kiugrott a hintóból, nagynehezen utána mászott a vőlegénye is a csúzos lábával.

Be kellett mennie egy gazdaember házába, míg a kocsit megjavítják. A királykisasszony ismerősnek találta a házat is, a gazdáját is, de sehogysem jutott eszébe, hogy miért?

– Tessék, tessék beljebb kerülni, – mondta a gazda is, a felesége is. – Ó, mekkora tisztesség nekünk, szegény embereknek! Ha ezt a leányunk megérhette volna! – Hát meghalt a leányuk? – kérdezte barátságosan a királykisasszony?

– Azt sem tudjuk, él-e, hal-e, – felelte sirva az asszony. Három esztendeje már, hogy eltűnt egy reggel, mikor kiküldtük az istállóba, hogy a teheneket kihajtsa. Senki emberfia nem látta azóta. Ha élne, bizonyosan adott volna hirt magáról. Mi már régen elsirattuk.

– Több gyermekük nincs? – kérdezte a vőlegény, csakhogy ő is szóljon valamit.

– Nincs, felséges ur, – mondta a gazda, – s az az én legnagyobb bánatom, hogy nincs kire hagyjam a házamat, gazdaságomat, ha meghalok. Egész életünkben dolgoztunk az asszonnyal együtt – s miért, kiért? Most egy szegény árva legényt fogadtunk magunkhoz szolgának. Ott áll ni, a sarokban. Ha megbecsüli magát, ráhagyjuk mindenünket.

A királykisasszony rápillantott a leányra. Emlékezett arra is valahonnét. A legszebb fiu volt a faluban. Magas, erős, szélesmellü legény, piros az arca, ragyogó fekete a szeme, kicsi bajusza leányosan kipödörve. Nézte ő is a királykisasszonyt, s összeakadt a szemük.

— Péternek hívják, ugy-e? — kérdezte hirtelen a királykisasszony.

— Annak, — felelte a legény. — Hát azt honnan tudja felséged?

Mindenki csodálkozva nézett a királykisasszonyra. Csodálkozott ő maga is. Nem értette, hogy jutott eszébe ez a név. Nem felelt, nem szólt semmit, csak nézte a dali szép legényt s aztán az ötvenötesztendős vőlegényre esett a pillantása. És megszólalt csöndesen, mintha magában beszélne:

— Irigylem azt a leányt, aki a te feleséged lesz, Péter.

Ahogy ezt kimondta, maga sem tudta, mit csinál: megfordította az ujján az aranygyűrűt. Abban a szempillantásban eltűnt az ötvenötesztendős vőlegény, eltűntek az udvari népek, eltűnt még a törött tengelyű aranyos hintó is az utcáról. Ő meg ott állott Péter mellett, fogta a kezét s azt mondta:

— Te az enyém, én a tied, ásó-kapas a nagyharang válasszon el egymástól.

Hej, volt nagy öröm a gazdaember házában, hogy csudálatos módon hazakerült az elveszett leány! Van már, akire hagyják a birtokot. Egyszeribe készülni kezdtek a lakodalomra.

— Ti lesztok az első gazdák a faluban, — mondta az apa a leányának.

Hanem a leány természete még most sem változott meg. Szép, szép, hogy ők lesznek az első gazdák a faluban, de hátha a tündér gyűrűje olyan gazdagsághoz segíthetné őket, hogy az egész falu szemeszája elálljon? Amint egyedül maradt, megfordította az aranygyűrűt s így szólt:

— Kivánom, hogy ami búzát az én uram elvet, annak tiszta arany legyen a szeme s a földtől a hegyéig mind csupakalász legyen.

Abban a pillanatban eltűnt az ujjáról a gyűrű s megjelent előtte a sárgaarcu, száraztekintetű tündér.

— Lehetetlent kívántál, — mondotta, — visszaveszem az ajándékomat.

— Miért? — kiáltott fel a leány. — Hát az nem volt lehetetlen, amit eddig kívántam?

— Nem, — felelte a tündér. — Mi lehetetlenség van abban, hogy gazdaember leányából földesur leánya, földesur leányá-

ból főfőminiszter leánya, abból királyleány s a királyleányból megint gazdaember leánya legyen? Az ember — ember, mind egyforma, csak más-más ruhát visel. De a földet nem lehet megcsalni. Az búzát terem, ha búzát vetnek belé. Jó gazdának aranyos tiszta búzát, lusta gazdának szemeteset. Ha nem akarsz többé szenvedni az irigy természeted miatt s azt akarod, hogy titeket irigyeljen az egész falu: most már csak *egy* tanácsot adhatok — *dolgozzatok*.

Dajkadal.

Dajkadal, dajkadal,
Ó, szép dajkadal...
Zümmögve, zsongva
Ringat álomba,
Lágyan, csendesesen,
Halkan, édesen,
Dajkadal, dajkadal,
Ó, szép dajkadal!

Szép a madárdal,
Szebb a dajkadal.
Legszebb a dana,
Ha édesanya
Zümmögi lágyan:
Kis virágszálam,
Gyönyörűségem,
Aludjál szépen...
Dajkadal, dajkadal,
Ó, szép dajkadal!

A hattyudal legendája.

— Mese a kislányomnak. —

Irta: Szentimrei Jenő.

Régesrégén, a világ teremtésének pontosan az ötödik napján, mikor még ember nem is élt a földön, akkor történt, ami ebben a mesében olvasható. Akkor történt, mikor a majmok még kétlábon jártak és a papagályok beszélni tudtak maguktól, nem tanította őket a beszédre senki, mint manapság. Persze papagálynyelven beszéltek, de nekik ez is jó volt, mert így is nagyszerűen megértették egymást.

De nemcsak a papagályok tudtak akkor beszélni, hanem a hattyuk is, amelyek mai nap-ság némán, valami gyászos méltósággal hurcolják testük hófehér terhét a tavak zöld hullámain. És nemcsak beszélni, énekelni is tudtak a hattyuk olyan gyönyörűen, olyan szívet indítóan, hogy a tavak partjára körülyülekeztek az erdők minden állatai, a levegőég madarai alászállottak a fák galyaira és úgy hallgatták a királyi szépségű madarak énekét. Mert a többi madarak, a csalogány is, a pacsirta is mind némák voltak még akkor, csak valami madár nyelven vartyogtak egymásközt és amint a hattyuk andalító dalát hallgatták, a szürke madárkák kicsiny szívében felmelegedett a vágy és a maguk formátlan szavával így sóhajtoztak:

— O, ha csak tizedrész-enyi hangunk volná! Ha csak századrész-enyi! Mindig az istent dicsérrők dalainkkal, aki bennünket ilyen kincse! megajándékozott.

— Én reggel énekelnék — suttogta elfogódottan a pacsirta — reggel korán, mikor még csak bimbózik az a vörösrózsa-lugas a mennyég kárpitján, s halk szellők vinnék testetlen szárnyaikon fel dalaim az egek urához.

— Én mindig alkonyatkor dalolnék, — ábrándozott a fülemile — csupa csattogó mélabús gyászdalokat. Elsiratnám a haldokló napot s bronzveres sugarakon küldeném fel dalimám a mindenható trónusa elé, hogy adja őt vissza másnap reggel is nekünk, hogy a sötétség hatalma végképen erőt ne tudjon rajtunk.

Ami a bibliában írva van, hat nap alatt teremtődött ez a felséges mindenség, azt képletesen kell érteni, kislányom. Egy nap a Teremtő kalendáriumában éppen ezer esztendő. Ő csak minden ezredik évben ér rá lehunyni

örökké vigyázó szemeit, akkor is csak egy-egy minutára, mert ki örködne felettünk, ha ő egy egész éjszakát átaludna, ami persze ismét csak ezer esztendőnek felel meg.

Hát a teremtés ötödik napja is éppen ezer esztendeig tartott. Egy emberi szempillantással sem tovább. De azalatt az egyetlen nap alatt sokat éltek ám az addig megteremtett lények és sokminden történt velük. Persze, a legtöbb baj a hattyukkal volt. Amilyen szépek voltak, amilyen remek hanggal áldotta meg őket az Ur, amilyen boldogak lehettek, hiszen mindenki bennük gyönyörködött, minden állat őket irigyelte: épolyan rosszindulatúak, olyan irigyek, olyan féltékenyek voltak. Ha ugyanazon a tavon egy párnál több hattyu próbált tanyát ütni, a régebbi lakók kimarták őket onnan, bár am azok semmi kellemetlenséget nem csináltak, csak épen szépek voltak ők is és szépen énekeltek ők is. Ám ez már elég ok volt rá, hogy veszekedésre, sőt verekezésre kerüljön köztük a sor, amelynek végén rendszerint valamelyik pár a kettő közül feladta a csatát és tépett tollakkal, vérezve, rikácsolva röppent tova új hazát keresni. Egy időn tul azonban úgy elszapodtak a hattyuk, hogy nem jutott minden párnak egy-egy külön tó és ha eddig csak a többi állatok jártak panaszra a hattyuk miatt Teremtőjükhez, most ők adták egymás kezébe szent Péter ajtaján a kilincset, annyi volt a panaszuk egymásra.

— Teremtő szent Felség, — rikácsolta egy szép tavaszi napon egyik hattyuhercegnő, akit magaviselete után Gőgösnek neveztek el társai — köztudomásu, hogy nekem van a legszebb hangom a mi tündéri tavunkon és még sincs annyi tisztesség a többiekben, hogy elhallgassanak, mikor én dalba kezdek. Kérlek, parancsolj rá hattyutársaimra, hogy legalább a koromat tartsák tiszteletben.

Feleletet sem várva lebegett el Gőgös, hogy a másik ajtón már Hópehely kisasszony lépjen be, a legkecsesebb, legfehérebb tollu hattyuhölgy.

— Teremtő szent Felség — kérlette mérges szóval — ne hallgass te a Gőgös beszédeire. Olyan már az ő hangja, mint a sikongó

klarínété, de nem lehet ezt neki megmondani, mert rengeteg hiúság van ám benne. Azt kívánja, hogy csak őt hallgassák, csak neki tapsolhassanak szárnyaikkal a tó körüli fenyőkön lakó madarak. Pedig már nem is tapsolnak, csak úgy illendőségből, mert mindnyájan az én üde, fiatal hangomat szeretnék hallani.

— Teremtő szent Felség, — tolta félre Hópehelyt az ujonnan jött Báránfyfelleg, ki bodros, habszerű tollazatáért nyerte ezt a nevet. — Teremtő szent Felség, ők mindig veszekednek ketten, hogy kinek szebb a hangja, kinek van messzebszálló hirneve s ha veszekedésük alatt én dalolok, engem ünnepel nemcsak a tó környék, de a messzeföldről odasereglett idegen állatok is. Emiatt persze mindketten rámtámadnak ilyenkor, még most is mutathatnék testfemen egy-két nyílt sebet, éles csőrük kegyetlen nyomait.

Mialatt Hópehely beszélt, Gögös alárepült a tóhoz és megvitte a hirt, hogy Hópehely kihallgatáson van az égben és ő akar a tó királynője lenni. Ezzel érthető izgalmat okozott a hattyuk között s pillanatok múlva szárnyra kerekedett a tó egész népe, hogy megakadályozzák Hópehely terveit s lehetőleg teljesen bemártsák őt az Ur előtt. Báránfyfelleg elsőnek érkezett, de mire befejezte szavait, már a menny előcsarnoka zsufolásig tömve volt hattyunéppel, egyik hangosabban énekelt, mint a másik, hogy felhívja magára az Ur figyelmét s ha netalán a szép hang után nevezné ki a királynőt, nyomban a leghangosabbra essen a választása. Ebből azonban nemhogy szivgyönyörködtető kardal alakult volna ki, de óriási csatara lett, amelynek hallatára a többi madarak is odagyülekeztek s egy-egy fellegről, csillagról hallgatták megbotránkozással a hattyuk szemérmetlen versengését.

Az Egek Ura egy darabig csak elhallgatta ezt a disztelen zenebonát. De nem hallgatta gondolkodás nélkül, mert ő szüntelenül gondolkodik. Nem hallgatta szivfájdalom nélkül, mert ő szüntelenül érez. Bizony fáj neki, hogy az ő teremtményei között, melyeket a madárvilág legszebb ékességének alkotott, ilyen csunya háborúság tört ki. Valami nagy szomorúság ült gondredős homlokára, vádolni kezdte magát. Ezeket a hiu állatokat nem vádolhatta, mert hiszen ő teremtette őket, neki kellett volna előrelátóbbnak lenni. Eleinte úgy gondolkodott, hogy minden állatból, fűből, fából, virágból egy fajtát teremt, amely mindig példaként lebegjen a többiek előtt, hogy mindig azokhoz igyekez-

zenek a többiek hasonlítani. Azonban ugyanekkor megfeledkezett, hogy minden teremtményét kétoldalunak tervezte s hogy minden tulajdonságnak az ellentéte is ugyanolyan mértékben meg kellett, legyen bennük. Minden teremtménye épolyan mértékben volt jó, mint rossz, épanyira csunya, mint szép, épugy adakozó, mint fősvény s az önzetlensége mértékéhez képest önző. Tehát mikor a hattyukat kívül a légszebbeknek teremtette, belül a legcsunyábbaknak kellett lenniük, míg például a kicsiny, szürke pacsirták amilyen jelentéktelenek voltak kívülről, olyan egyszerű nemesség áradt szét lelkükben.

S mikor azon gondolkodott az Egek Ura, hogy mimódon tegyen igazságot az egyre förtelmesebben zajongó, de egy tömegben remekszép látványt nyújtó hattyuk között, kigondolta azt is, hogy kár egy állatfajtát a többiek fölé helyezni, mert akkor úgy eltelik az önhittséggel, hogy nem fog a bőrébe férni, akárcsak a hattyuk. Ne legyen semmi különös kiemelkedő abból, ami földi, a tökéletességben egyedül tőle vegyen minden és mindenki példát. Ezzel tökéletes lesz az isteni igazság egyensulya a földi teremtmények között.

Behívatta magához szent Pétert s kiadta neki rendeletbe, hogy hívja be a föld összes madarait az ő határtalanul nagy és határtalan egyszerűségben pompázó tróntermébe, mert szava volna hozzájuk. A hattyukat pedig intse valamiképen csöndre, rájuk is sor kerül nemsokára.

Az öreg kulcsos szent kiállott a menyország kapujába s füttyszóval kezdte összehívogatni a csillagokon, fellegeken csodálkozó madarakat. Kinyitotta a mennybeli üvegpalota ablakait s huss! beröpült a teméntelen madár s pillanat alatt valamennyi az alkotó kitarított tenyerére szállott. Egyik vállán egy vén sas, másikon szelid galambpár foglalt helyet s megkezdődött a törvénytevés.

— Gyermekeim, — szólt hozzájuk — teljessé akarom tenni a békességet köztetek, hogy soha egy madárnak se jusson eszébe kételkedni az isteni igazságban és ne legyen oka panaszra ellene. Ugy teremtettelek titeket, hogy a nagyoknak erőt, a kicsinyeknek szépséget, ügyességet osztottam. Egyetlen fajtának, a hattyunak valahogyan mégis több jutott annál, ami megillette volna. Nagyok is, szépek is, erősebbek is a sasoknál a dal erejével, mely ellenségeiket megbűvöli s harc nélkül is hódoló rabjaikká teszi. A szépség egymagában királyi adomány,

akár mint az erő, akár a jóság, akár a dal. Ezentul úgy határozom: a sas legyen erős, a hattyu legyen szép s a legkisebb madaraké, a legszürkébbeké legyen a dal. Ők nem fognak ezért egymásra irigykedni, inkább áldani fognak engem, hogy leggyöngébb, legkisebb létükre a legszebb énekhanggal ajándékoztam meg őket, kárpótlásul mindenért, amit a náluk nagyobbaktól és erősebbektől elszenvedni kénytelenek.

Ebben a pillanatban – mintha elvágták volna – elnémult az előcsarnokban zajongó hattyunép s benn, az Ur kiterjesztett tenyerén dalbakezdtek a legapróbb madarak. Csodálatos, hálátadó karéneket énekeltek, aminőt azóta minden tavaszi reggelen rázendítenek az erdőn. A kis pacsirta hirtelen remegve emelkedett fel, mintha nem is a maga, hanem a dal szárnyain repülne, mert nem bírta el nyugodtan ülni a dal gyönyöreit. Szétkellett dalolni a világba, minél magasabbról, hogy mentől távolabb is meghallják s mentől közelebről érjen hálájának szava az Ur füléhez.

Csak a kis csalogány maradt néma ebben az örömkórusban.

– És te gyermekem, miért nem énekelsz? – kérdezte a Teremtő. – Próbáld csak meg, gyönyörű hang jutott neked is.

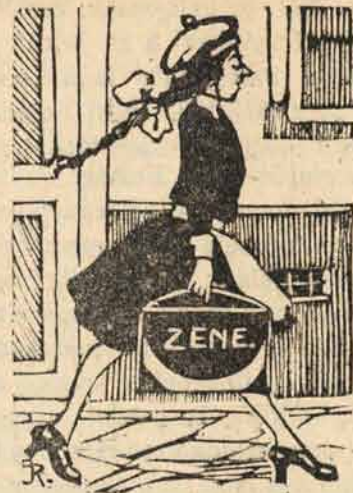
– Én az alkonyattal foglak dicsérni Téged, – válaszolt boldogan a csalogány – hogy dalom csöndesítsen minden napigondot s Téged kárpótolni próbáljon teremtményeidnek aznap megnyilatkozott hálátlanságáért.

Az Ur orcája elsimult, feloldódtak rajt a gond redői, mert immár mindenki elégedett volt és behívta a hattyukat.

– Ti se vegyétek büntetésnek, – mondotta szelíden – hogy ezentul némák és szomorúak lesztek. Annál értékesebb a ti szépségetek, mert soha, senki sem fogja megtudni a beszédektekből, hogy gonosz lelket hordoztatok magatokban. Örök, szomorú némaságotok fel fog derülni egyszer, a halálotok előtti utolsó pillanatban. Akkor kidalolhatjátok a régi, bűbajos hangon, hogy mit veszítettetek álnokságotok miatt. És megbékülve az étellel, a világgal, elégedetten hunyjátok majd szeméiteket az örök álomra.

Ime, azóta uszkálnak olyan gyászos méltósággal a hófehér hattyuk a tavak smaragd-tükreén. Csak egyszer szólalnak meg, haldokolva, de akkor szebben énekelnek a teremtés minden madaránál.

Szorgalmas Kató.

Ügyes lányka a kis Kató,
És szorgalmasnak mondható;
Reggel, mikor a nap feljő,
Fölkelésben ő az első.

Megmosdik és fésülködik,
Aztán szépen öltözködik;
Könyveit is rendbe teszi
S ezért mindenki szereti.

Édesanyjának úgy segít:
Ő főzi meg a reggelit;
És ha ezzel is készen van,
Iskolába indul vigan.

Ha a tanításnak vége,
Táskáját fogja kezébe;
– Nem szokott semmitől fájni –
Kell még menjen zongorázni.

Tréfás mondóka.

Száraz kórót kaszálgattam,
Ugy elribegett-robogott, hogy!
Tüzet raktam a kóróból,
Ugy ellibegett-lobogott, hogy!
Tejet tettem a tűz mellé,
Ugy felfirrejt-forrott hogy!

Tamás érdeklődik.

(A török és a magyar hadviselésről.)

Tamás: A multkor sokat beszélgettünk a rómaiak háborúiról. Megigérted akkor, hogy beszélgetni fogunk más népek hadakozásáról is. Arra vagyok nagyon kíváncsi, hogy a török szultánok hogyan foglalhatták el olyan nagy területeket.

Apa: Ennek több oka volt, fiam. Egyik fontos ok a törökök vallása volt. Ők a többi népeket hitetleneknek tartották és az volt a meggyőződésük, hogy az Isten megjutalmazza őket, ha a hitetlenek ellen harcolnak, vagy a hitetlenek ellen folytatott küzdelemben elesnek.

Tamás: Ha a vallásuk gyilkolásra buzdította őket, az nem jó vallás volt.

Apa: A vallásuk nem buzdította őket emberölésre, de hozzászoktatta ahhoz a gondolat-hoz, hogy a haláltól nem kell félni, mert a tulvilágon nagy jutalom vár rájuk.

Tamás: Azt mondtad, hogy ez volt az egyik pontotok. A vallás bátrabbá tette őket. A bátorság még nem elegendő. A magyarok is bátran harcoltak Mohácsnál, mégis elpusztultak.

Apa: Igazad van. A bátorság nem elegendő. A törökök győzelmének másik oka kitűnően szervezett hadseregük volt, mely gyalogságból, lovasságból és tüzérségből állott. A gyalogságban, az állandóan fegyverben álló janicsárokból volt a főerejük. A janicsárokat gyerekkoruktól fogva katonáknak nevelték. Ifju korukban megszokták a fáradságokat és nélkülözéseket. Legjobban a római gyalogosokra emlékeztetnek. Ők is hosszú ideig szolgáltak és megedződtek a hosszú szolgálat alatt. A török seregnek ez a gyalogság volt a magva.

Tamás: A keresztény népeknek nem volt állandó katonaságuk?

Apa: Számbavehető állandó katonaság a törökök első támadásainak idejében nem volt. A királyoknak és nagy uraknak voltak ugyan fegyvereseik, de a seregnek ez mindig csak csekély része volt. Veszély idején fegyverbe szólították egy-egy vidéknek, esetleg az egész országnak lakosságát, hogy elhárítsák a bajt. A csapatoknak legnagyobb része tehát gyakorlatlan emberekből állott, akik bizony gyakran elvesztették veszély idején a fejüket. Az is nagy baj volt ellenállás idején, hogy az egyes urak, vagy vidékek csapatai nem nagyon békésen

viselkedtek egymással szemben, a királyoknak vagy vezéreknek nem volt elég hatalmuk arra, hogy az alvezéreknek parancsoljanak. A törököknél pedig — legalább is a terjeszkedésük kezdetén — a szultánnak vagy helyettesének korlátlan hatalma volt.

Tamás: Hunyadi mégis sokszor megverte a törököket.

Apa: Hunyadi éppen azért verhetette meg a törököt, mert az ő seregében is sokan voltak, akik állandóan fegyverben állottak. A janicsárokkal ő is szembeállított egy begyakorlott, harcedzett sereget. Azonkívül Hunyadi János kitűnő hadvezér volt, aki sokszor zavarba hozta a vele szemben álló török vezéreket. A baj csak az volt, hogy serege mindig kicsiny volt, mert a viszálykodó főurak nem támogatták.

Tamás: Mikor állítottak fel Magyarországon állandó hadsereget?

Apa: Az első Mátyás király állította fel. Ez volt a híres fekete sereg. Nemcsak magyarokból állott, igen sok eseh is volt az állandó seregben. Minthogy Mátyás halála után a zsoldot rendesen nem fizették, a sereg elpusztult. Ezután ismét úgy védekeztek a török ellen, hogy fegyverbe szólították a lakosságot.

Tamás: Olvastam, hogy a pogány magyarok sokat kalandoztak külföldön. Nagyon félték tőlük, még imába is foglalták: „A magyarok nyilaitól ments meg, Uram, minket!” Azt szeretném tudni, hogy a pogány magyarok milyen eszközökkel érték el sikereket.

Apa: A vezérek idejében a magyarok csakugyan rémei voltak a szomszéd országoknak. Vándorlásaik közben annyira megszokták a harcot, hogy nem tudtak a honfoglalás után még jó darabig békés életet élni. Rendesen nem nagy sereggel támadtak. Előnyük a gyors mozgás volt. Hirtelen, váratlanul jelentek meg valamelyik vidéken s végtelenül gyorsan el is tűntek. Mire nagyobb csapatok gyűltek volna össze, már messzire jártak. Az is gyakran előfordult, hogy nagyobb csapatokra bukkantak. Ilyenkor nyilegyenesen vágattak az ellenségre, nyiláport bocsátottak rá, majd hirtelen megfordultak és futást szinleltek. Az ellenség bosszút lihegve követte őket. Ez volt a veszte. Vagy visszafordultak a felbomlott sorokban, rendetlenül özönlő

ellenségre, vagy csalogatták egy olyan hely felé, hol oldalt tartaléksapatjuk volt elbujtatva. Mikor az ellenség oda ért, a lesben álló csapat oldalt támadott, a futók visszafordultak és a győzelem rendesen a magyaroké volt. De ne hidd azt, fiam, hogy olyan kegyetlenek lettek volna, mint a tatárok. Kétségkívül ők is sok ártatlan embert legyilkoltak, de van emlékünkről is, hogy egy-egy fogollyal jóízűen elmulatoztak s a mulatság után bántatlanul elbocsátották. Mikor a külföldiek megismerték a magyarok cselofogásait, védekezni tudtak ellenük. Több ízben nagy vereség érte a külföldön kalandozó magyarokat.

Tamás: A törökön kívül más európai népeknek nem volt állandó katonaságuk?

Apa: A mai értelemben vett állandó hadsereg nem volt. Több országban voltak azonban emberek, kik a hadakozásban vénültek meg. Ezek a zsoldosok szinte úgy vállalták a hadakozást, mint ma az arató-munkások a munkát. Egy-egy kapitány vezetése alatt szolgálatba állottak országuk határán kívül is.

Tamás: Saját hazájuk ellen is harcoltak?

Apa: Bizony gyakran előfordult az is. De ez veszedelmes volt a vezérre nézve, mert a katonák esetleg cserben hagyták.

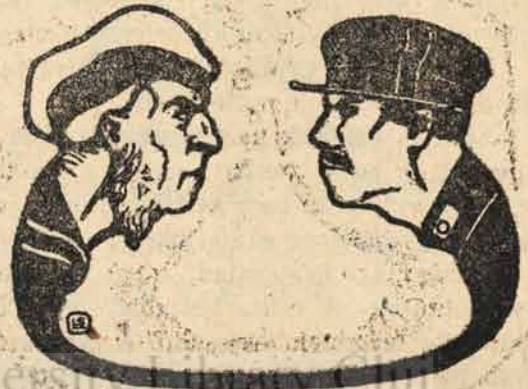
Tamás: Érdemes volt zsoldért vállalkozni ilyen veszélyes foglalkozásra?

Apa: A katonák nemcsak zsoldért harcoltak, hanem főjövendelmük a sarcolás és rablás volt. Ha egy-egy területet megszállottak, vagy egy-egy várost elfoglaltak, igen nagy zsákmány került a kezükbe. Foglalkozásuk sem volt olyan veszedelmes. Télen rendesen pihentek, az ütközetben nem esett ám el annyi ember, mint ma. A mohácsi vészt követő időben Magyarországra is sok spanyol és német zsoldos került. Ezek rettenetesen garázdálkodtak az országban. A környéket fosztogatták, az ellenálló embereket bizony legyilkolták. Megtorlásról alig lehetett szó. Nem tudom, nagyobb biztonságban volt-e a békés földműves élete, mint zsoldos katonáé. A mohácsi vész után következő két évszázadban nem csináltak az emberek terveket hosszú időre, mert arra sem számíhattak biztosan, hogy a másnapot megérik.

Tamás: Én nem vállalkoztam volna zsoldos katonának. Az ember védi a hazáját, de pénzért nem vállalkozik gyilkolásra és rablásra. Hogy

tudták nézni és hallgatni a kirabolt és megkínzott emberek szenvedését.

Apa: Belőled bizony nem lett volna jó zsoldos katona. Voltak kalandvágyó emberek, akik szívesen vállalkoztak. De nagyon sok zsoldos került ki azok közül, kik otthon valami bünt, vagy hibát követtek el és menekülniök kellett. Számos embernek az ellenség elpusztította mindenit, faluját felégette, családját kiirtotta; az ilyen szerencsétlen emberek foglalkozás hiányában, vagy bosszúból szívesen csatlakoztak egy zsoldos csapathoz.

Kenyeres játék.

Két gyermek közül az egyik feláll egy nagyobb körre s mondja a másiknak:

Én pap vagyok,
Prédikálok,
Nincsen székem,
Hová álljak.
Zsíros kenyér,
Vakaró,
Harapj belé,
Jaj de jó!

A vers végeztével egy darab kenyeret vesz ki a zsebéből s beléharap.

A második gyermek: Adj egy falást!

Első gyermek: Nem adok. Te sem adtál tegnap.

Második gyermek:

Ki nem szánja a pajtását,
Nem osztja meg a falását,
Tövis törjék a lábába,
Se ásóval, se kapával
Ki ne tudják venni.

Rókáné igazságot tesz.

Apró unokáinak meséli Elek nagyapó.

Hallgassatok/csak ide : mi történt egyszer az oroszlánnal? Az történt, hogy amint sétált nagy kevélyen a sivatagban, egyszerre csak, hupp! beleesett egy verembe. Mély is volt a verem, szük is volt, úgy ott szorult az oroszlán, hogy meg sem tudott moccani. Vergődött, toporzékolt, ordított, de hiába: az lett a vége, hogy a lába még jobban belesüppedt a földbe.

– Na most vége az életemnek, nyöszörgött az oroszlán. Meg kell hallnom csuf halállal.

– Éppen ebben a pillanatban ért a verem mellé egy ló. Hej, megörült az oroszlán! Kiszolt a lónak:

– Hallod-e te ló, szabadíts ki innét s nem bánod meg.

– Szívesen, mondta a ló, ha megigéred, hogy aztán nem ölsz meg.

Bezzeg, hogy megígérte az oroszlán, hogyne ígérte volna meg! A ló erre a két hátsó lábával rugta, a két első lábával meg kapálta a földet s addig rugta, kapálta, míg a verem kitágult s az oroszlán kiszabadult a veremből. Ám az ebadtának, hogy kiszabadult, az volt az első szava:

– Na most, hámm, bekaplak!

– Mit beszélsz? Hát már elfeledted, hogy mit ígértél?

– Hát jó, mondta az oroszlán, nem kaplak be mindjárt. Előbb válasszunk bírót, tegyen köztünk igazságot.

– Jó, mondotta a ló, válasszunk bírót, de kit?

– Rókáné komámasszonyt, kit más?

– Jó, válasszuk Rókáné komámasszonyt.

Azzal elindultak s meg sem állottak, míg Rókáné komámasszonnal nem találkoztak. Mindjárt felszólították, hogy legyen bíró közöttük.

– Helyes, mondotta Rókáné komámasszony, leszek bíró, pedig már egyszer megjártam. Igazságot tettem egy szegényembernek, a kit a farkaskoma meg akart ölni s mi lett a vége? Farkas komát agyonverte s engem is

jól fejbe kollintott. Csuda, hogy ott nem hagytam a bőrömet.

– Ne félj, fogadozott az oroszlán is, a ló is, mi tudjuk, mi a becsület.

– Jól van, mondotta Rókáné komámasszony, menjünk a helyszínére, míg a vermet nem látom s jól meg nem vizsgálom, addig nem tehetek igazságot.

– Visszamentek a veremhez s ott Rókáné komámasszony mondotta a lónak:

– Allj oda, ahol állottál.

A ló a verem szélére állott.

– Te meg – szolt az oroszlának – ugorj bele a verembe.

Az oroszlán beleugrott.

– Éppen így állottál, ahogy most állasz? – kérdezte Rókáné komámasszony.

– Így, felelt az oroszlán, csak a lábam bele volt a földbe süppedve.

– Hát akkor csak süppeszd bele ismét!

Ugy tett az oroszlán, ahogy Rókáné komámasszony kívánta.

– Így volt? – kérdezte újra Rókáné komámasszony.

– Nem, az előlában jobban belé volt süppedve.

– Süppeszd úgy belé, ahogy volt. Az oroszlán beljebb süppesztette a lábát.

– Így volt?

– Még egy kicsit beljebb volt.

– Hát akkor csak beljebb!

Addig s addig süppesztette a lábát beljebb az oroszlán, hogy meg sem moccanhatott.

– Na most kérd meg a lovat, hogy szabadítson ki. Majd meglátjuk, van-e rá kedve.

– Szabadíts ki, nyöszörgött az oroszlán, s bizony nem bánod meg!

Az ám, a ló rugott, kapált mind a négy lábával, de bezzeg nem azért, hogy az oroszlánt kiszabadítsa: csakugy rugta a verembe a követ

egymásután, s addig rugta, míg az oroszlán meg nem dögölt.

– Na, most, mondotta Rókáné komám-
asszony a lónak, igazságot tettem, hadd lám,
mivel fizetsz? Hazavinnél-e a barlangomba?
Mert hát nagyon megfáradtam az igazmondásban.

– Ülj a hátamra, nyerített a ló jóked-
vében.

Rókáné komámasszony felpattant a ló há-
tára, az meg úgy elvágatott vele, mint a se-
bes szél. Meg sem állott a barlangig. Ott szé-
pen leszállott Rókáné komámasszony s Istennek
ajánlotta a lovat.

Igy volt, régen volt, mese volt.

Mit mond a magyar nép?

– Példabeszédek, szólásmondások. –

Nyelvén hordja szivét. (Őszinte.)

*

Szomorú szó a *volt*.

*

Nem is igen rég volt, csak Atilla idejében.

*

Á bejáró tyukot ne féltsd ez éhhaláltól.

*

Azt sem tudja, mit evett ma. (Zavaros be-
szédű emberre mondják.)

*

Hamar esik a seb, későre gyógyul.

*

Uti cifra, házi rossz. (Cifrán jár az uccán,
otthon nem dolgozik.)

*

Nem fele kár, amit megeszik, hanem –
egész.

*

Más kertjében gyomlál, s a magáé gazos.
(Más hibáját meglátja, a magáét nem.)

*

A döglött méh nem csip, de mézet sem ad.

*

Jobb valamit bolondul, mint gonoszul csi-
nálni.

*

Könnyebb a követ kutba vetni, mint onnan
kidobni. (Vagyis: jól megfontold, mielőtt valamit
cselekszel.)

*

Egy szem búzának könnyű zsákot találni.

*

Megtámasztotta belülről az oldalát. (Jól-
lakott.)

*

Hoztál-e széket? Hát akkor ülj le!

Rossz hír szárnyon jár.

*

Legyen eszed s élj vele.

*

No lám! Pofon vágják s még ő haragszik.
(Tréfás mondás.)

*

Ne csinálj egy dologból kettőt.

*

Olyan halkan beszélsz, hogy a fülétől nem
hallik a sarkáig.

*

Ne félj tőle, dőlj melléje,
Szorítsd markod, nyulj feléje!

(Annak mondják, aki kellenlenül dolgozik.)

*

Ne higgy az „r” betűs hónapnak. Meg-
tréfálja a bőrödét.

*

Kicsi hiba nem nagy baj.

*

Szeg s kalapács! (Gyermekeknek mondják,
ha belép a szobába és nem veszi le a kalapját.)

*

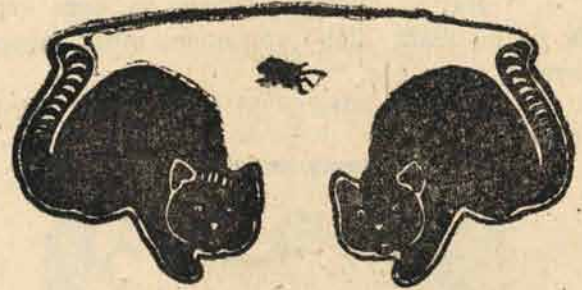
Olyan nagy az arca, hogy majd szétveti a
fejét.

*

Már az igaz s való, hogy nem lát a vak
ló. (Hazudozó embernek mondják.)

*

A kis macska is pofon tudja karmolni a
nagy kutyát.

Találós mesék.

Hegyen hó, gödörben tó,
Harminckettő közt egy sincs jó.

(Vén ember haja, szemé, fogá.)

Három búzaarató mit csinál egy nap legtöbbet?

(Lukakat a búzaszáron.)

Vaslajtorján felhágtam,
Bőrszékembe beszálltam,
Csonttal vasat rágattam.

(Kengyelvas, nyereg, lófog, zabola.)

A halál látogatása.

Irta: Avar Gyula.

A hegyek között, egy csöppnyi faluban lakott egy öreg, igen szegény asszony, aki nem tudott dolgozni. Hiszen szívesen dolgozott volna, legalább az unalmát üzte volna el, de heteken át feküdt betegen, és így a munkára nem gondolhatott. Volt az öreg, szegény asszonynak egy lánya, akinél kedvesebb teremtés nem élt széles az országban. Kedvébe járt anyjának, dédelgette, ápolgatta s mindig vidám volt. Igen, az anyja előtt volt vidám; bezzeg eleget szomorkodott egész napon át, amikor a fősvény asszony kertjét gyomlálgatta.

Ez a kert kívül volt a falun; nagy falak vették körül, irigy, penészes falak, amelyek eltakarták a gyönyörű rózsákat, gyümölcsfákat. Olyan fősvény volt a kert urnője, hogy még a rózsák illatát, színét is irigyelte a falusiaktól. Egy vén, fogatlan kertészen kívül senkit sem tartott; a munkát másokkal végeztette s így került hozzá gyomlálónak a szegény asszony lánya: Boriska.

Az irigy asszony ott settenkedett Boriska körül. Vagy odahozta a székét s el nem mozdult onnan. S a törekvő, szorgalmas Boriskát folyton szidta. A kis leány bizony ott hagyta volna százszor is a fősvény asszonyt, de az anyjára gondolt... Sokszor peregték a könnyei a földre, ott ragyogtak a virágok hetykén, de a fősvény asszonyt az meg nem indította. Annak nem volt öröme sem virágban, sem gyümölcsben; mást meg nem segített s igen rosszul fizette a munkásait, így Boriskát is.

S a kis leány magába folytatta bánatát; ahogyan hazafelé tartott, vidám volt s szaporábban szedte a lépteit, hogy minél előbb otthon lehessen. Édesanyja váltig mondogatta:

— Ugy sajnállak, kis lányom. Amíg mások gondtalanul élnek, s neked már most, gyermekkorodban is gondjaid vannak. Dolgozol reggeltől-estig s ahelyett, hogy barátnőiddel játszanál a réten: egész nap munkában vagy s ha haza jössz, beteget ápolasz...

Boriska átölelte édesanyját és így vigasztalta:

— Ne törődj velem, édesanyám, a munka meg nem árt s te szeretsz engemet... nem rosszabbak-e azoknak a kis lányoknak, akiknek semmi dolguk nincsen, játszanak egész nap és nincs senki, aki őket szeresse... nekem anyám van, aki szeret s ezért én szívesen dolgozom. Ő, még több munkát is vállalok, csak téged tartson meg a jó Isten.

Boriska sohasem panaszkodott az anyjának, pedig a szive tele volt azzal. Jól tudta a kis lány, panaszával az anyját keserítené, azért hallgatott. Egyik napon, amikor éppen a virágok között dolgozott Boriska: nagy lármával közeledett hozzá a fősvény asszony:

— Add elő a gyűrűmet, té vitted el!

Boriska elszédült. A fősvény asszony tovább visítózott:

— Csak tetesd magad. Tolvaj...

Boriska fölugrott s végtelen fájdalomában a fősvény asszonynak rontott volna, de nem szólt, az ajtó felé indult s azon kitémolygott; hogy ment-e, vagy sem: nem érezte. Szinte öntudatlanul bolyongott, el is kerülte a rendes utat, a lábai felmondták a szolgálatot, a fűre dült s keservesen zokogott. A halálra gondolt... milyen jó volna, ha elvinné...

Ekkor kéz érintette a vállán:

— Meg ne ijedj! Én vagyok a halál, ugyan más köntösben, mint amilyenben rajzolni szoktatok. Nem érted jöttem, sem anyáért. Ide nézz...

Boriska a halál kezében látta a fősvény asszony gyűrűt. Szólani akart, de a halál leintette. Így folytatta:

— Este, amikor már elpihent a falu, ellátogatok a fősvény asszonyhoz. Csak egyszer látogatok el hozzá és meglátod, ez a gyűrű a tied lesz. Nézd meg azokat! Az egyik fehér, a másik piros kövű.

Boriska nézett, nézett, de nem látott semmit.

A halál már nem volt ott. Eltűnt. Már esteledett. Boriska haza sietett. Édesanyjának nem szólt. Am ahelyett az anyja szólalt meg:

— Nem tudom, miért, de sokkal jobban érzem magamat.

— Hála az Istennek, — sóhatott Boriska. Sebtiben elvégezte a házi munkát s csakhamar az ágyba bujt s mig el nem aludt, a délutánt forgatta az fejében; azon gondolkodott:

látta-e a halált, vagy sem? Bizony későn ébredt föl. S bár a fősvény asszony előtte való napon mélyen megbántotta, mégis csak hozzá parkodott. A fájdalmat elfelejtette, hiszen édesanyja jobban érzi magát s ez oly örömet csalt szívébe, hogy dalra fakadt.

– Igy szeretlek kislányom. Csak dalolj. Ma már fölkelek s néhány nap múlva majd magam megyek az asszonyodhoz, akit olyan jának mondtál, meg akarom köszönni neki azt a szivességet, hogy neked munkát adott... és kis lányom dolgozni fogok, hadd jusson neked idő a játszásra is. Olyan gyermek vagy még és annyit dolgoztál már, nem engedhetlek többet az asszonyhoz.

De Boriska azt mondta anyjának:

– Nem engedem a virágaimat. Ha el nem megyek, elhervadnak; ki gondozná azokat?

Boriska utnak indult, még pedig a falun keresztül. A fősvény asszony házáig senki sem háborgatta. Nagy kíváncsian lépett be a kapun, a fősvény asszony kertjébe. Sehogy sem tudta elképzelni, hogy a fősvény asszony megváltozék. Odament a virágágyához s szorgalmasan gyomlálni kezdett. Ha valamely galy megrezzent, ijedten vetette föl szemét, hátha mögötte áll a fősvény asszony. Bezzeg nem állt az ott. Helyette a fogatlan kertész jött a kis lányhoz, de ez sem kiabált, hanem szeliden szólt hozzá:

– Eredj a kastélyba, hiv az urnóm, maga nem tud lejönni, mert beteg...

– Beteg? – rebtent el Boriska ajkáról a kiáltás.

– Az bizony. Csak menj föl szaporán, mert a lelkemre kötötte, hogy felküldjelek. S ha nem jöttél volna el, érted mentem volna. Bolondokat/ beszél, azt mondja, a halál járt nála.

– Hát mégis igaz volna, – szólalt meg Boriska.

Otthagya a virágos ágyat s fölsietett a kastélyba, ahol benyitott abba a szobába, ahol a fősvény asszony feküdt. Odalépett az ágyhoz. A fősvény asszony megsimogatta Boriska arcát, majd így szólt hozzá:

– Bocsáss meg, kis lányom, hogy megbántottalak. Nekem édesanyám nem volt, csak mostoha anyám, az meg szivtelennek nevelt. Én csak ékszerben találtam örömet, másban nem, sőt mások vidámsága haragra, bosszura ingerelt. Tegnap estefelé, mintha besuhant volna valaki az ablakomon, – legalább úgy láttam – s az így szólt hozzám:

– Látod ezt a két gyűrűt? Ismered azokat?

– Ismerem – feleltem fogvacogva – az enyém.

– Milyen kövek vannak benne?

– Az egyik gyűrűben fehér kő van, a másikban piros.

– Én csak annyit mondok, – így folytatta a halál – amíg a szived nem lesz oly tiszta, mint a fehér kő és nem lesz olyan tüzes, mint a piros kő: addig nyugodtan meg nem halhatsz. Tégy jót embertársaidal, van vagyondod hozzá. A két gyűrűt add annak, akit legjobban megbántottál. Kis lányom, Boriska, – szólalt meg most a fősvény asszony – nesze, neked adom a két gyűrűt; add el őket, a pénzén vehettek egy s más s nem kell többet erődön felül dolgoznod.

Boriska elvitte a két gyűrűt. S a fősvény asszony szive tiszta volt, mert megbánta, ami rosszat tett s a szívet piros tűz gyanánt a szeretet melegítette, mert jót tett...

Szálljon le, tekintetes uram!

Irta: Csanády Sándor.

Sárberek községét ott találjuk a Budapesti – Fiumei vasuti vonal mentén, a fővárostól egy jó gyorsvonati futamodásnyira. Nagy vasuti csomópont, igen élénk, mozgalmas nagyközség. Sok hivatala van, ennél fogva sok hivatalnok ember él benne; számos nevezetessége van a községnek, nem is említve roskadozó nagyvendéglőjét, sivar főterét és tavaszi időben, sőt még nyáron is mocsárgáztól gőzülő árkait. Nohát mondom, ezek a nevezetességek a község egyetlen emeletes házával együtt mind eltörpülnek Borvirág Balambér ur nagy hirneve mellett. Bizony Borvirág Balambér ur hire-neve messze vidéket bejárt már, amióta tapossa ezt a sártekét és az Adria Társaság fáradhatatlan ügynökévé szedődött.

Vala pedig Balambér ur igen serény ember, beszédében szapora, tetteiben kitartó. Különösképen kitartó volt akkor, ha a borospoha-

rakat kellett emelgetni. A járás községeit gyakorta bejárta, hogy üzleteket kössön. Vala pedig Balambér ur előrelátó is. Nevezetesen mindég gondoskodott arról, hogy hazulról kiindulván oda épkezláb vissza is jusson. Éppen azért gyalogosan nem járogatott, előre jól megfontolván, hogy poharazás közben, ha lábai megroggyannak, a kocsit mégis csak hazaszállítja valahogyan. Ilyen módon életét bebiztosítván, minden alkalommal nyugodtan indult utnak.

Vala pedig állandó és hűséges, így a poharazásban is kitartó kocsisa: Ferenczi Kálmán.

Egyszer is utnak indulának, még alig, hogy pitymallott. Hosszu-hosszu utra készültek, Czeszre. Ambár Sárberekről Czeszre jó köves ut vezet és a távolság is vagy 20 km. csak, azonban Balambér urnak ez mégis olyan hosszú ut, mint a keleti expressz-vonatnak Budapesttől Bukarestig.

Hogy miért?

Majd magyarázatot adjuk mindennek, amíg Ferenczi bátyánk felteszi a kast a kocsiba, Balambér ur szapora beszédével felkészülődik ebbe a jó parasztos, zötyögős ülésbe. Miután egy üvegecskéből Borvirág Balambér uram jót húzott és oda nyújtotta Ferenczi bátyánknak is, borzasztó küzdelmek között felszállt a kocsira Balambér ur.

Persze kíváncsiak vagytok, hogy mi volt az üvegben, melyből ily korán reggel erőt merítettek. Sejteni sejtem, biztosan azonban nem tudom, meggyanusítani pedig, dehogy merem a mi jó utasainkat, inkább hát elfogadom, hogy orvosrendelte, álomijesztő, gyomorerősítő-cseppeket tartalmazott az a titokzatos üveg. Ami azonkívül még valami talizmán is lehetett, mert Balambér úr igen féltően dugta a keblébe.

Hanem hát arra még nem feleltem, hogy miért van Sárberektől Czeszeg olyan messze, különösen messze ezeknek a mi jó ismerőseinknek. Egyszerűen azért, mert sem Balambér ur, sem pedig Ferenczi bátyánk nem tud sokáig egyhuzamban kocsin ülni. Szörnyű hátfájást kapnak a hosszú üldögéléstől és zötyögős uttól. Így hát úgy segítéken magukon, hogy minden faluban megállnak, ami pedig Czeszegig kerekszám-ban három akad. És az a csodálatos, hogy minden faluban olyan ház előtt állanak meg, ahol már több kocsi is álldogál és minden ilyen alkalomkor megtöltetik ezt a kis üveget is, meg több nagy üveget is valami titokzatos itallal.

Minden ilyen megállásnál sokáig kászolód-nak, míg végre nagynehezen megindulnak. Utközben is sok időt veszítenek, mert Ferenczi bátyánk igen lassan hajt azon oknál fogvást, hogy sokat társalognak egymással, de még többet amaz ismeretlen tartalmu üvegekkel.

De azért Ferenczi Tamás bátyánk sose fordul hátra ülésében, csak úgy hátra beszél foghegyről és az egyik kezét hátra nyújtja, ha valamelyik üveg után érdeklődik.

Emez okoknál fogvást van olyan nagyon messze Sárberektől Czeszeg. Ez az ok pedig igen elfogadható.

Egy ilyen cseszegi kirándulás után is, amelyet fentebb említettem meg, nagy igyekezettel hazafelé tartottak a mi jó utasaink. Az utolsó község, melyet még Sárberék előtt találtak, Sár lapály volt. Mire ideértek, teljesen bealkonyodott, az üvegek is teljesen kiürültek.

A szokott ház előtt azonban megálltak és az egyik üveget megtöltették. Azután indultak is szaporán tovább. Még nem is értek ki a faluból, már kiadta az üveg a lelkét. Miután meg történt, Balambér urunk is, Ferenczi bátyánk is magába vonult s mélyen elhallgattak mindketten, mindkettőjük abban fáradott és szinte beleizzadt, hogy valami módon az ülés-kosár cserbe ne hagyja őket és a kocsi ki ne szaladjon alóluk.

Lassan kocogva hazaértek.

— Szálljon le tekintetes uram! Hazaértünk! — szól nagyokat bölintva Ferenczi bátyánk.

A hátsó ülés hallgat.

Ferenczi bátyánk türelmesen vár, majd egy idő múlva ismét megszólal:

— Szálljon le, tekintetes uram! Hazaértünk!

A hátsó ülés hallgat tovább konokul. Most hátra tekint Ferenczi bátyánk és rémülten veszi észre, hogy a hátsó kas üres. Nosza hamar elpárolgott a fejéből minden kábulás. A lovak közé vágott és iramodott vissza Sár lapályra. Meg is találta ott Borvirág urat.

A dolog bizony úgy történt, hogy addig bölöगतott Balambér ur, míg végre kibölintotta magát egészen a kocsiból s elterült a földön, mint egy béka. Minthogy Sár lapályon is nagy hírnévként örvendett Balambér úr, vala neki ott sok ismerőse is. Hát mikor a porban heverészve megtalálták, azonnal fogadtak neki kocsit, hogy hazaküldjék a nagyhirű férfit.

Igy talált az elveszett emberre az öreg Ferenczi. Azonban nagy lett a bökkenő, mert a sár lapályosiak nem engedték át Balambér urat az öreg Ferenczi kocsijára. Ők bizony nem hiába fogadták meg a kocsit, imígyen erősködtek.

Végre megindult a menet. Elöl haladt sár lapályosi kocsi, amelynek ülésében piheskedt Balambér, már amennyire egyenesen tudta magát tartani. Utána hajtott az öreg Ferenczi, erősen vigyázott arra, hogy Balambér ismételen el ne vesszen. Szerencsésen haza is érkeztek.

A baj azonban azután kezdődött. A sár lapályosiak kártérítési pert indítottak Sárberék közséje ellen a fuvar megtérítéseért. Így kitudódott az egész dolog. A sár lapályosiak majd megpukkadtak nevetőkben, a sárberiek pedig majd széjjel robbantak mérgőkben. Az egész járásban a nagy esetet tárgyalták.

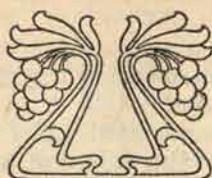
Hogy mi lett a per kimenetele, arról hallgat a krónika. Annyi azonban tény, hogy a sárberkieket azóta az egész járásban így csúfolják: „Szálljon le, tekintetes uram!”

Hogy az ilyen megjegyzésekre hogyan felelnek a sárberkiek, arra ne legyünk kíváncsiak, mert valószínűleg olyan feleletet adnának, amittől a hátunk megkékülne.

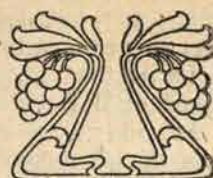
De a legrosszabbul járt Balambér ur, mert ez eset óta nem kap fuvarokocsit, így gyalogosan kell járnia, ami néha igen neheze ére esik, mert ama titkos üvegeket azóta is éppen olyan szorgalmasan hajtogatja. Ennek folytán kedélye igen vidám, csak akkor haragszik meg, mikor a jó barátai így tréfálnak vele:

— Szálljon le, tekintetes uram. Hazaértünk!

MESEFOLYAM

A mesék megindulnak és folynak, mint folyam vize.
Elhaladnak a parti virágok mellett és tükrözik az eget.

Írta: BALÁZS FERENC.

(Folytatás.)

Nost a mesefolyam gát mögé torlódott: megállott a mese. Feri bácsi tovább kérdezett:

– Kicsi lányom, Évi, hát te szereted-e a szüleidet.

– Szeretem, – felelte Évike.

– És miért szereted?

– Nem tudom, csak szeretem.

– Hát a szüleid szeretnek-e téged?

– Hogyne szeretnének!

– Bizony szeretnek, – erősítette meg

Feri bácsi. – Édes apád, édes anyád talán még annál is jobban szeretnek, ahogy te őket.

És újra megindult a mesefolyam.

2. Mese

egy rossz kis fiuról, akit a szülei mégis igen szerettek.

Sanyika igen rossz fiu volt és sok szomorúságot okozott a szüleinek. Szófogadatlan, engedetlen volt, de ez még nem minden, mintha valami rossz vér háborgott volna benne, mindenbe belekötött, mindenkivel verekedett, csuf szavakkal, ököllel és bottal. Édes apja sokszor maga elé állította, amikor összekarmolt ábrázattal, harcias kiáltásokkal szaladt haza s keményen megfeddette:

– Ha még egyszer meghallom, hogy megütöd a kis Erzsikét, elküldelek a házamtól. Nincs szükségem olyan gyermekre, akik rosszak, nem sajnálnak másokat. A rossz gyermekek éljenek meg az erdőben a farkasok között.

Sanyi ilyenkor igen megbánta, amit tett és sirva ígért javulást. De mit ért az, amikor másnap elől kezdte minden gonoszkodását.

Máskor meg az édesanyja vette elő:

– Szeretsz-e engem, kicsi fiam?

Sanyika erre már nem is tudott felelni. Odaborult az édesanyjához és sirni kezdett:

– Jaj, édes jó anyám...

– Miért nem sajnálsz engem, kicsi fiam?

– sóhajtott tovább az édesanyja. – Oly szomorú vagyok, amikor hallom, látom, hogy rossz vagy. Légy jó, szeress másokat...

Hanem hogy sem kemény szó, sem melegen simogató szeretet nem segített, a Sanyi szülei elhatározták, hogy igen szigorúan fognak vele bánni. Sanyi urfit bizony többé nem engedték ki az utcára, nem vettek neki szép játékszereket; nem engedték hozzá a barátait sem. S amikor odaszaladt az édesanyjához, hogy megcsókolja, az édesanyja eltaszította:

– Eredj, rossz gyerek, nem szeretlek.

Sanyi nem értette, mi történik vele. Még egyszer megpróbálta. De most sem hallott egyebet:

– Ne is lássalak, eredj a szemem elől!

Bizony, most esténként igen szomorúan kellett az ágyba feküdnie Sanyinak. S úgy kellett elaludnia, hogy az édesapja nem simogatta meg a fejét, az édesanyja nem csókolta meg a homlokát.

– Vajjon már nem szeretnek a szüeim? – tanakodott magában.

– Eddig mindig szerettek – főtt a feje újra – most... mintha nem is volnék a fiuk.

S aztán, hogy látta, hogy a szülei a haragos szidások után csak nem mosolyodnak el, csak nem kapják őt öljebe s csókolják összevissza, szomorúan állapította meg magának:

– A szüeim már nem szeretnek.

Egy reggel azonban, amint fölébredt, érzi, hogy nedves a párnája. Nézi, forgatja, nem érti a dolgot. Még a szobatetőre is fölnezett, vajjon nem az eső csorgott-e be?

Másnap újra csak ezt tapasztalta. Most a vizeskancsót vizsgálta meg: vajjon ki locsolta le?

Aztán meg arra gondolt, hogy a nyitott ablakon át a harmat szállott a párnájára.

Valamelyik reggel aztán rájött a titok nyitjára. Kora hajnalban valaki keservesen zokogott mellette: a nehéz, fájdalmas, csukló sirásra fölébredt Sanyi. Föülte az ágyában. És ő is sirni kezdett:

– Miért sirsz, édesanyám?

Bizony, az édesanyja sirt mellette reggelként. Attól volt nedves a párnája. Ott sirt az ágya mellett minden reggel az édesanyja, mert igen szerette a fiát és igen fájt neki, hogy rossz a fia és nem szabad szeretnie.

Sanyi azóta sokkal jobb fiu! Mert tudja, hogy a szülők mindig és igen szeretik a gyermekeiket.

*

(Jövő vasárnap másikat mesélünk.)

Találós mese.

Nagyapámnak nagy inge,
Sok ezer folt rajta,
S még sincs egy öltés se rajta.

(A csillagos ég.)